

ponedeljek, 19. septembra 2011

Lutkovna premiera Družbenokritična pravljica iz lutkarskega kovčka

Tacamuca v oživitvi Irene Zubalič Žan in Karla Brišnika (Arhiv LGL)

Duhovita "žepna" Tacamuca Svetlane Makarovič v Lutkovnem gledališču Ljubljana

UROŠ SMASEK

Trajneje aktualna, tudi družbenokritična, čeprav v tem smislu nevsiljiva, vendar za kolikor toliko pozorno občinstvo dovolj nazorna, a v pravljličnost "zapakirana" predstava je uspela z uprizoritvijo pravljice Tacamuca avtorice **Svetlane Makarovič** po ideji in konceptu ter v izvedbi tandema članov igralsko-animatorskega ansambla Lutkovnega gledališča Ljubljana (LGL), **Irene Zubalič Žan** in **Karla Brišnika**, premierno uprizorjene 9. septembra, samo tri dni po predhodni premierni lutkovni Laili, kot druge premiere v novi LGL sezoni 2011 / 2012.

Uprizoritev je zasnovana na navidez preprost, a v bistvu zahteven način izvedbe tako imenovane predstave "iz kovčka" oziroma "žepne", ki je skrajno primerna za potovanja in gostovanja, saj zanjo v osnovi niso nujni ne oder, ne odrske luči ipd., ampak tako rekoč kjerkoli že samo občinstvo. Tega pa lahko predstava pritegne že z osrednjo pripovedjo o zelo lačni beli mucki Tacamuci, ki nasede prevarantskemu trgovcu in od njega za svoj edini mačji tolar, najden v travi, rajši kupi menda čarobni zeleni trakec kot pa hrano, nakar ji lakote ne more potešiti niti delo pri zajcu za zaslužek v obliki zdrave zelenjave, niti pri dihurki med njeno službeno odsotnostjo skrbeč za njenega svojeglavo "smrdečega" dihurčka, dokler je naposled ne reši pogumni jazbečar celo iz krempljev krvoločne zvitorepke.

Pripoved samo po sebi bi bilo možno podati na različne načine tudi v "žepni" varianti. Tokrat je uprizorjena tako, da se izvajalca, Irena in Karel imenovana tudi v predstavi, odpravita na piknik, ob čemer pa že zelo lačno Ireno (skoraj tako sestradano kot Tacamuca) pozabi Karel obvestiti, da je ob prihodu na mesto za piknik obljubil tamkajšnjim obiskovalcem (občinstvu), da jim bo najprej povedal pravljico. Ta pa z neizogibno pomočjo Irene (mora oživiti primerljivo lačno Tacamuco) zaživi ob uporabi opreme za piknik, na primer zložljive mize s prtom, cekarja, hladilne skrinje, nahrbtnika ipd., ter animaciji v njih skritih ročnih lutk, po ilustracijah **Gorazda Vahna** zasnovanih popolnoma klasično (delo kiparja **Jožeta Lašiča**), a zimzeleno očarljivih.

Duhovito uporabljena oprema za piknik, recimo, da se prt spremeni v trato, cekar v zajčjo luknjo, hladilna skrinja v dihurkin brlog ali nahrbtnik v jazbečarjevo zavetje, pa ni edina

odlika uprizoritve, temveč je v njej treba pohvaliti še več prav tako duhovitih aktualnih vsebinskih domislic, med njimi takšno, ki je v tesni zvezi že omenjeno trgovsko dejavnostjo. Mednje pa spadajo tudi tiste, zaznamovane s prepoznavno kritično sočnostjo avtorice Makarovičeve, ki poleg tega, da so živalski liki že sicer skladno s pravljimi pravili ponazoritev lastnosti ljudi, razkrivajo še tako rekoč družbenokritično popustljiv odnos staršev do otrok. Tacamuca je torej "žepna" predstava presenetljivo duhovitih razsežnosti.